

Regionstyrelsen

Skrivelse av Kristoffer Tamsons (M) om uppdrag om en oberoende extern granskning av ätstörningsvården i Region Stockholm

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse av Kristoffer Tamsons (M) om uppdrag om en oberoende extern granskning av ätstörningsvården i Region Stockholm anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kristoffer Tamsons (M) har till regionstyrelsen lämnat en skrivelse i vilken det föreslås att Region Stockholm tillsätter en extern oberoende granskning av ätstörningsvården. Den oberoende granskningen föreslås ges rätt att göra oannonserade besök i Stockholms centrum för ätstörningars (SCÄ:s) verksamheter. Den oberoende granskaren föreslås granska vårdens innehåll, patienternas och anhörigas upplevelser av vården samt behandlingskvaliteten för de tre senaste åren.

SCÄ uppger att kapaciteten är tillräcklig och att inga patienter som bedöms redo för behandling avvisas, även om både antalet patienter och antalet besök har minskat sedan 2023. Vårdvolymernas minskning förklaras av flera faktorer. En sådan är pandemieffekter som ledde till en volymtopp 2023 då restriktioner kopplade till covid-19 upphört och att minskningen sedan 2023 är en återgång till tidigare nivåer av vård. Minskningen påverkas också av att de så kallade Mandometerklinikerna, som nu har upphört, hade en betydligt mer besöksintensiv behandlingsmodell, där cirka en tredjedel av besöken i efterhand visat sig vara felregistrerade. Mandometerklinikerna använde också slutenvård i större utsträckning än SCÄ, då deras avtal gav dem frihet att själva bestämma antalet vårdplatser. Trots att den totala produktionen inom ätstörningsvården har sjunkit sedan 2023 har SCÄ:s produktion ökat varje år sedan 2021.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att skrivelsen ska anses besvarad.

Bakgrund

Kristoffer Tamsons (M) har till regionstyrelsen lämnat en skrivelse i vilken det föreslås att Region Stockholm tillsätter en extern oberoende granskning av ätstörningsvården. Den oberoende granskningen föreslås ges rätt att göra oannonserade besök i Stockholms centrum för ätstörningars (SCÄ:s) verksamheter. Den oberoende granskaren föreslås granska vårdens innehåll, patienternas och anhörigas upplevelser av vården samt behandlingskvaliteten för de tre senaste åren.

Kristoffer Tamsons (M) menar att antalet patienter i ätstörningsvården har minskat med drygt 1 000 personer, att antalet besök har minskat med drygt 30 000 under de senaste åren, att de patienter som ges vård vittnar om att vården har blivit avsevärt sämre, exempelvis genom att stödet har minskat och kvaliteten på maten har försämrats, samt att patienter ges vård endast under kort tid för att påverka tillgänglighetsstatistiken.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Den specialiserade ätstörningsvården ingår i hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Nämnden ansvarar för planering, beställning och uppföljning av vården, vilket även omfattar uppföljning av verksamheten vid Stockholms centrum för ätstörningar (SCÄ). Stockholms Läns Sjukvårdsområde, SLSO, ansvarar som utförare av vården och SCÄ bedrivs i SLSOs regi.

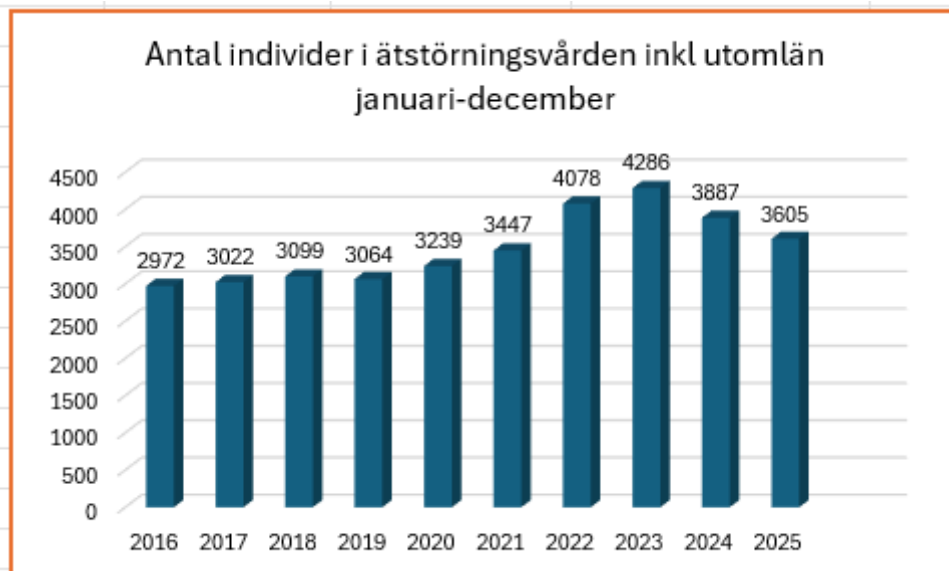
Som nämns i skrivelsen tog Region Stockholm över all vård inom vårduppdraget ätstörningsvård i november 2024. Vården bedrivs numera enbart i regionens egenregiverksamhet, SCÄ. Detta innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden inte gjorde en ny upphandling av privat driven specialiserad ätstörningsvård när avtalet med Mandometerklinikerna löpte ut. Innan avtalet löpte ut bedrevs vården hos både SCÄ och Mandometerklinikerna.

Enligt SCÄ finns tillräcklig kapacitet för att vårda de patienter som söker vård. Ingen patient som bedöms vara i behov av behandling och som är redo att ta emot den avvisas. Men det stämmer att både antalet individer inom vårdområdet och antalet besök har minskat under de senaste åren, efter en topp 2023, vilket beskrivs i skrivelsen.

Det finns flera faktorer som påverkar vårdvolymerna. Delvis handlar det om en pandemieffekt, det vill säga att det fanns ett uppdämt behov av specialiserad ätstörningsvård när covid-restriktionerna lyftes i början av 2022 och att vad som återspeglas i produktionsstatistiken nu är en återgång till nivåerna innan pandemin.

Ytterligare en faktor som påverkar produktionsstatistiken är att Mandometerklinikernas behandlingsmodell var mer besöksintensiv än SCÄ:s, det vill säga att Mandometerklinikerna gjorde betydligt fler besök per patient än vid SCÄ. Detta har dock lett till en fördjupad granskning av Mandometerklinikerna där det har bedömts att flera av vårdbesöken var felregistrerade. Andelen felregistrerade besök vid Mandometerklinikerna uppgick enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningens beräkningar till 34 procent år 2023 och 30 procent år 2024.

Produktionen vid SCÄ har dock ökat för varje år sedan 2021 trots att den totala vårdproduktionen inom ätstörningsvården har sjunkit något sedan 2023. Se figur 1 nedan som visar förändringar av antal individer i ätstörningsvården mellan 2016-2025.

Figur 1: Individer i ätstörningsvården per år

SCÄ är idag anslutet till Stockholms läns sjukvårdsområdes (SLSO:s) befintliga patientmatsavtal med Sodexo AB, men flera brister har uppmärksammats. Det gäller främst leveranser av specialkost från dietköket samt menyer som inte är anpassade för den yngre patientgruppen inom ätstörningsvården. Eftersom dessa patienter ofta behöver komplex specialkost bedöms det som särskilt problematiskt. SCÄ för därför dialog om ett tilläggsavtal som möjliggör beställning av separata matkomponenter för att lokalt kunna anpassa måltiderna.

Hälso- och sjukvårdsdirektören har fått i uppdrag att skyndsamt, i samverkan med andra berörda förvaltningar, säkerställa att den mat som serveras inom ätstörningsvården är ändamålsenlig ur ett patient- och behandlingsperspektiv.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att skrivelsen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut i enlighet med regiondirektörens tjänsteutlåtande bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

1. Skrivelse av Kristoffer Tamsons (M) om uppdrag om en oberoende extern granskning av ätstörningsvården i Region Stockholm

Godkänd av Emma Lennartsson, 2026-03-30